

УДК 351

**СОЦІАЛЬНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
РИЗИКАМИ В СУСПІЛЬСТВІ****Кравченко Т.В.**

аспірант Класичного приватного університету

I. Вступ

Соціально-економічне і духовне відродження України неможливе без належної уваги до вирішення питань соціальної сфери. Саме забезпечення гідних умов життєдіяльності населення держави гарантує суспільно-економічний прогрес. Успішність реформ і трансформаційних перетворень значною мірою залежить від масовості підтримки їх з боку населення. Але сьогодні стан вітчизняної соціальної сфери далекий від стабільності, сучасний соціально-економічний розвиток країни не послабив, а навпаки загострив, песимістичні настрої у суспільстві щодо покращення рівня життя населення. Громадяни України з недовірою ставляться до змін, які проводяться Урядом у сфері підвищення соціальних гарантій і соціального захисту. Ситуацію погіршує надто різка соціально-економічна диспропорція між регіонами України – рівень життя громадян в областях істотно відрізняється, що призводить до загострення таких проблем, як рівень оплати праці, недостатня, з погляду адресності, підтримка бідніших верств населення, низький рівень задоволеності населення послугами у сфері освіти та охорони здоров'я тощо – все це істотно впливає на соціальну справедливість і соціальне самопочуття населення та ставить під загрозу саме поняття ідеології людського розвитку, яку підтримують більшість країн пострадянського простору.

Базовими складовими людського розвитку є забезпечення здоров'я і довголіття, освіченості й інформованості населення, доступності ресурсів, потрібних для забезпечення гідного рівня життя, участі у суспільному житті. Особливо гостро питання людського розвитку постає в умовах світової економічної кризи, яка останніми роками охопила всі сфери життя спільноти і сприяла погіршенню життєвої ситуації більшості населення України, а також різкого зростання рівня соціальних ризиків, а саме безробіття та малозабезпеченості. Все це, на фоні різкого зниження соціальних гарантій, призвело до підвищення рівня бідності та погіршення соціального самопочуття населення.

Ефективне державне управління гарантує соціальну стабільність країни. Реформування суспільства, яке сьогодні є реальністю життя Української держави, потребує

від державних органів управління виважених дій та довгострокових стратегій, які гарантуватимуть соціальний захист та безпеку населення. Від успішності державної соціальної політики, яка, в першу чергу, має захищати особистість від різного роду негативних впливів, залежить рівень життя громадян та їх соціальне самопочуття, що, у свою чергу, формують вектор ставлення населення до реформ, що пропонує Уряд.

Основними завданнями соціальної політики країни є дотримання соціальної справедливості, побудова ефективної системи державного управління, основою якої є соціальне партнерство, і впровадження таких механізмів соціального управління, які стануть основою підвищення рівня економічного життя громадян. Формування шляхів удосконалення державного управління соціальною сферою, в умовах тотального превалювання песимістичного настрою в більшості населення, зниження рівня довіри до діяльності влади, упередженого ставлення громадян до будь-яких змін у державній політиці та реформ, що проводяться у соціальній сфері, вимагає від органів державної влади тісної взаємодії з усіма компонентами соціальної системи. Ефективним напрямом державної політики та державного управління у визначенні дієвості взаємодії між суб'єктом і об'єктом управління та пошуку необхідних механізмів вирішення зазначених вище проблем є дослідження впливу соціальних змін та захищеності населення на його соціальне самопочуття.

Проблеми соціального самопочуття в Україні вивчають Державна служба статистики України та майже всі соціологічні центри. Заслуговують на увагу результати соціологічних опитувань, які проводяться фахівцями Інституту соціології НАН України, Київського міжнародного інституту соціології, Інституту соціальної та політичної психології АПН України, Українського центру економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова, Українського інституту соціальних досліджень ім. О. Яременка, Українського незалежного центру політичних досліджень та Центру "Соціальний моніторинг". Найбільш ґрунтовними в цьому напрямі є дослідження Н. Паніної, які почали проводитися ще у 1992 р., пізніше до них додалися праці В. Головахи.

Сумісна робота цих науковців у межах Інституту соціології НАН України вилася у реалізацію великомасштабних проектів щорічного моніторингу: “Українське суспільство на порозі XXI століття” та “Українське суспільство: соціальний вимір”. Дослідженням соціального самопочуття як індикатора захищеності населення та дієвості державної політики займаються такі вітчизняні науковці, як: М. Кравченко, О. Малиновська, О. Петров, Я. Радиш, П. Ситнік, В. Скуратівський, В. Трощинський, Г. Щербата, Н. Ярош та ін. У країнах близького зарубіжжя цій тематиці присвячені праці О. Барської, Т. Дридзе, Т. Орлової, М. Скворцової, А. Уледова та ін.

II. Постановка завдання

Мета статті – встановити залежність соціального самопочуття від ефективності соціального механізму державного управління, уточнити поняття соціальне самопочуття, визначити фактори, що формують “соціальне самопочуття”, виявити залежність соціального самопочуття населення від рівня захищеності особи від соціальних ризиків та ефективності державної політики, довести необхідність ефективного соціального механізму як основи трипаратизму суспільства задля вдосконалення системи державного управління соціальним розвитком.

III. Результати

Соціальне самопочуття – складне та багатопланове поняття, яке пов’язане з духовно-емоційним станом та умовами життєдіяльності людини. Дослідження цього феномену вітчизняна наука почала розглядати приблизно з 80-х рр. XIX ст. Але доцільним буде зауважити, що світова наукова думка підготувала досить стійкий фундамент існування цього явища. Першим кроком у цьому напрямі можна вважати наукові досягнення першої половини XIX ст. періоду становлення політекономічної науки та таких її фундаторів, як У. Петті, Ф. Кене, А. Сміт, Д. Рікардо та інших, які вперше спробували встановити залежність між отриманою заробітною платою та рівнем задоволення потреб індивіда. Крім того, розглядаючи причини диференціації робітників, вони визначили, що одним із найбільш значущих факторів є отримання працівником задоволення від роботи. Дослідники другої половини XIX ст. Е. Енгель, А. Маршал, В. Парето, А. Пігу розвинули ідеї економічного добробуту, наголосивши на тому, що поняття добробуту не зводиться тільки до економічного аспекту, а має у своїй основі і задоволення духовних потреб.

Початок XX ст. переніс акценти з економічних аспектів на соціальні, що поставило людину в центр наукових досліджень і заклало основи розвитку у другій половині XX ст. концепції людського розвитку, згідно з якою економіка існує для розвитку людей. Центральним принципом у дослідженнях західних науковців цього періоду є думка про те, що істин-

не значення якості життя відображається в суб’єктивних відчуттях індивідів, які формуються на основі конкретних матеріальних умов життя та емоційного стану (так звана концепція відчутної якості життя).

Сучасні наукові дослідження західних учених доводять, що в перехідних країнах емоційний аспект формує уявлення про рівень життя населення. Варто зауважити, що соціальне самопочуття є предметом вивчення як економіки, так і соціології, психології, державного управління тощо. Зокрема, сучасні соціологічні теорії розглядають індивіда та його соціальні дії як єдиний суб’єкт соціального життя, яскравими представниками цього напрямку є М. Вебер, П. Сорокін, М. Фуко та ін. Проблематику самопочуття індивіда розглядали класики світової психології З. Фройд, К. Юнг та ін. На особливу увагу заслуговує інформаційна теорія емоцій П. Сімонова, відповідно до якої емоції, що виникають на основі соціальних і духовних потреб, є почуттями, обмежені можливості уникнути негативного впливу породжують у суб’єкта тривогу, а обмежені можливості досягнути бажаної цілі – фрустрацію [5].

Незважаючи на велику кількість досліджень у галузі соціальних проблем, питання соціального самопочуття населення залишається маловивченим, оскільки переважно розглядаються окремі його аспекти.

Поняття “соціальне самопочуття” складається з двох категорій – “соціальне” та “самопочуття”. Під поняттям “соціальне” розуміється сукупність певних рис та особливостей суспільних відносин, інтегрована індивідами чи їх групами у процесі спільної діяльності в конкретних умовах, що виявляється в їх відносинах, ставленні до свого місця в суспільстві, явищ і процесів суспільного життя [7].

Загальний психологічний словник за редакцією А. Петровського дає таке визначення поняття “самопочуття” – суб’єктивне відчуття фізіологічної і психологічної комфортності внутрішнього стану особистості [4]. Малий енциклопедичний словник Брогауза та Ефрона визначає самопочуття як загальний психічний показник тілесного і душевного стану індивіда у певний момент, котрий складається з конкретних відчуттів і загальних почуттів, особливий акцент робиться на тісному зв’язку феномена самопочуття із самозбереженням індивіда, що нагадує організму про його потреби і вказує йому на загрози небезпеки [5]. Поняття “соціальне самопочуття” в наукових розвідках [8; 9; 11] визначається як комплексна характеристика стану свідомості людей, що виявляється в різних соціальних ситуаціях, відображає рівень їхньої соціальної свободи, можливості всебічного розвитку, реалізації здібностей і життєвих планів, які обумовлюються сукупністю наявних у суспільстві матеріальних, по-

літичних, соціокультурних і духовних умов задоволення людських потреб та реалізації їх інтересів. Ми погоджуємося саме із таким трактуванням досліджуваного поняття.

Світова економічна криза підтвердила нагальність й актуальність вивчення феномену соціального самопочуття. Соціально-економічна ситуація, що склалася, наочно продемонструвала неспроможність наявної соціальної системи захистити своїх громадян від внутрішніх та зовнішніх негативних факторів. Це наразило населення на небезпеку, збільшило рівень безробіття та бідності, і суттєво підірвало довіру громадян України до Уряду і його реформ. Поняття ризику, як правило, ґрунтується на непевності або непередбачуваності, що призводять до втрати добробуту. Соціальне самопочуття виступає основою моніторингу та прогнозування соціальних змін і потреб спільноти, є суб'єктивним індикатором ефективності державної політики та державного управління системою забезпечення соціальної безпеки людини і суспільства.

Як зазначають вітчизняні дослідники М. Кравченко, О. Малиновська, О. Петров, Я. Радиш, П. Ситнік, В. Скуратівський, В. Трощинський, Г. Щербата, Н. Ярош, соціальне самопочуття людей зумовлюється поєднанням впливу об'єктивних чинників їхньої життє-

діяльності та особливостей їх суб'єктивного світосприйняття [9]. Фактично соціальне самопочуття виступає результатом, котрий відображає взаємозв'язок таких показників, як реальний рівень життя, світоглядно-ціннісні орієнтири людини та її особистий статус і місце в суспільній ієрархії, що формує ставлення до тієї чи іншої суспільної проблеми. Реалізація державним управлінням принципу задоволення людських потреб вимагає від органів управління прийняття певних рішень, що залежно від вектора або покращують, або погіршують економічний добробут населення. Причому позитивний вектор (високий рівень соціального самопочуття) сприяє активній самореалізації особистості як активного члена суспільства, а негативний (низький рівень соціального самопочуття) – формує соціальні ризики. Соціальний механізм у цьому разі виступає єдиним елементом державної соціальної політики між органами державної влади і населенням, що враховує соціальне самопочуття громадян та похибки управлінських рішень, змінює негативний вектор на позитивний, нівелює соціальні ризики та усуває диспропорції і конфлікти в суспільстві, котрі виникають у результаті перетину інтересів соціальних груп і впливу на них існуючої соціально-економічної реальності (див. рис.).

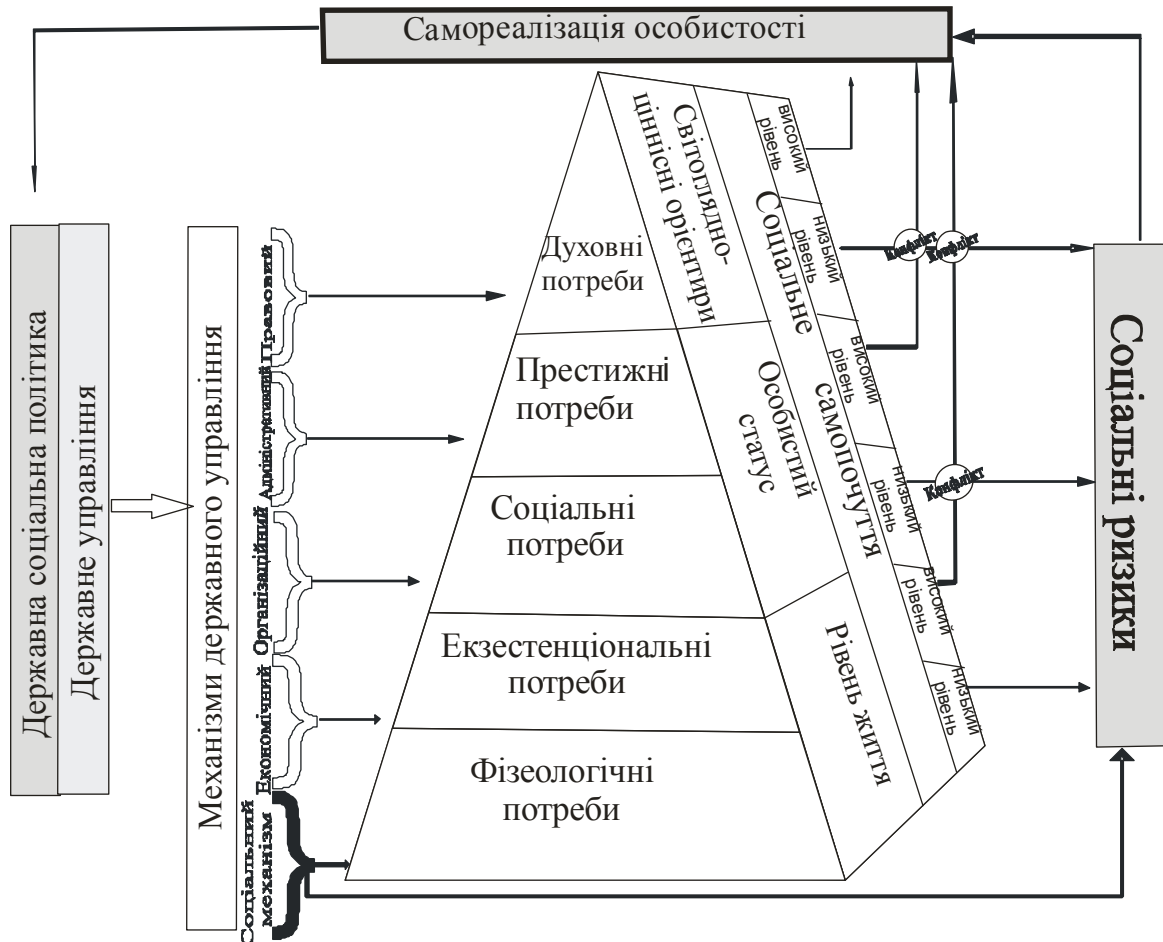

Рис. Соціальний механізм державного управління ризиками в суспільстві

Держава та регіони

Соціальне самопочуття – це суб’єктивна категорія, що складається з оцінок різних сфер життєдіяльності самою особою та залежить від багатьох факторів. Зокрема на соціальне самопочуття впливають оцінки різними соціальними групами процесів та явищ, які відбуваються в нашому суспільстві, з урахуванням специфічних особливостей соціально-економічної ситуації, що склалася в Україні як державі пострадянського простору. Саме це дає змогу, спираючись на наукові розвідки вітчизняних і зарубіжних дослідників і враховуючи певні світоглядно-ціннісні орієнтири сучасного українського суспільства, умовно поділити його на три групи:

Тип “радянської ідентичності”, в основі якого ідеї державного патерналізму, традиціоналізму і колективізму, спрямований тільки на споживання, схильний драматизувати реальні факти, вимагає від держави більше, ніж вона може дати. Соціальне самопочуття представників цієї групи незадовільне, вони завжди невдоволені своїм становищем.

Прихильники лібералізму і капіталізму – виступають за мінімізацію ролі держави та захист вільної ринкової економіки, плюралізм особистісних і суспільних цінностей. Представники цієї групи мають доступ до інформації, можуть адекватно її проаналізувати й оцінити, їх внесок у творення суспільних благ співвідноситься з їх запитамі. Соціальне самопочуття таких людей залежить від реального рівня життя, соціального становища та емоційного стану.

Тип “пострадянської свідомості” – схильні завищувати оцінку рівня свого життя. Пред-

ставники цієї групи завжди мають задовільне соціальне самопочуття, а їх сприйняття дійсності є ілюзорним і далеким від реальності.

Сьогодні Українська держава визнає людину найвищою суспільною цінністю і проголосила курс на формування статусу соціальної країни. Найбільшим благом такого суспільства є формування умов для повноцінного розвитку особистості як у матеріальному, так і моральному планах, становлення її активної громадянської позиції, що є основою національних інтересів держави. Орієнтованість кожної особи на конструктивну суспільну діяльність, спрямовану на примноження матеріальних і духовних благ та гармонізацію суспільних відносин, дасть змогу згуртувати населення країни навколо загальноприйнятої національної ідеї, підвищити рівень соціальної самоідентифікації та ідентифікації громадян України зі своєю державою, що вплине на покращення соціального самопочуття населення та зростання рівня довіри людей до ролі держави в економічній і в соціальній сферах.

Підвищення рівня життя населення, зменшення рівня бідності, становлення середнього класу є пріоритетами державної політики України на сучасному етапі розвитку, що зумовлює необхідність постійного моніторингу життєвого рівня населення та вдосконалення державного управління соціальними процесами. У сучасній науковій літературі існують два концептуальні підходи дослідження рівня життя населення, представлені у таблиці.

Таблиця

Основні концепції дослідження рівня життя населення

Назва концепції	I концепція (рівня матеріального становища)	II концепція (рівня якості життя)
Визначення рівня життя	Це матеріальне становище населення, а саме наявність необхідних матеріальних благ у вигляді доходу для задоволення основних життєвих потреб, забезпечення певним рухомим та нерухомим майном тощо	Це необхідність задоволення потреб людини як у матеріальних благах, так і в умовах для розвитку й забезпечення життєдіяльності
Основні принципи	– визначення раціональних норм споживання та відповідності реального споживання цим нормам; – визначення рівня та купівельної спроможності доходів; – обґрунтування диференціації доходів у суспільстві; – встановлення соціальних стандартів	Частковий перехід від макроекономічного до мікроекономічного розуміння
Орієнтованість	Добробут окремої особи розглядається крізь призму загальнонаціонального добробуту	Загальнонаціональний добробут розглядається крізь призму добробуту кожної особи
Стратегічна мета держави	Збільшувати обсяги виробництва і шляхом перерозподілу доходів у суспільстві забезпечувати вищий рівень задоволення потреб	Створення умов для якісного життя та всебічного розвитку людини

Хоча першочерговим завданням державної соціальної політики є забезпечення довгострокового добробуту населення, сучасні реалії досить неоптимістичні. За даними досліджень Державного комітету статистики України [6], найбільш значущим громадяни називають соціальні проблеми і ризики, а саме низький рівень і якість життя, зростан-

ня цін, втрата роботи, затримка виплат заробітної плати та інших соціальних виплат тощо. Результати дослідження рівня життя населення у 2000–2009 рр. засвідчили поступове зростання добробуту населення, але потрібно зауважити, що внаслідок світової економічної кризи та прийняття у напрямі покращення рівня життя населення ряду

хибних, необґрунтованих, популістських рішень Україна втратила здобуті позиції. Так, за даними Доповіді про людський розвиток ПРООН 2009, де було представлено останній рейтинг країн з індексом людського розвитку, Україна посіла 85 місце, що на дев'ять позицій гірше порівняно з показниками 2005 р. [10].

Рівень життя населення залежить і від дієвості місцевої влади та конструктивного діалогу між органами місцевого самоврядування і населенням. Показником низького рівня довіри населення є відсоток явки виборців під час виборчої кампанії у місцеві та обласні органи влади, що відбулася 31.10.2010 р., за даними ЦВК, він становив менше, ніж 50% (хоча для України характерна явка виборців близько 60%), а в деяких округах недотягував до 30% [2]. Ситуація погіршується у зв'язку із збереженням високого рівня утриманських настроїв населення поряд із погіршенням добробуту та завищеними стандартами життя: так, лише 10% громадян вважають себе повністю відповідальними за свій добробут, 11% – готові, у вільний час, додатково працювати, а 38% – віддають перевагу відпочинку. Спостерігається масове незадоволення своїм становищем: 46,6% громадян не задоволені своїм становищем у суспільстві, 40,8% – не задоволені своїм життям узагалі, крім того, лише 11,7% – вважають, що все не так вже і погано і можна жити, 53,5% – вважають, що жити складно, 27,3% – переконані, що терпіти таке становище неможливо, 36,9% – відчувають страх та невпевненість у майбутньому [6]. Це засвідчує невідповідність сформованих стандартів реальному рівню життя населення.

Високі показники соціальної нерівності та бідності призводять до підвищення соціальної напруженості і конфліктів, погіршення криміногенної ситуації та зростання корупційності суспільства, що негативно впливає на соціальне самопочуття населення і рівень його довіри до уряду і позитивних змін у суспільстві. За даними соціологічних опитувань, населення вважає, що вплив органів державної влади та місцевого самоврядування на їх соціальне самопочуття є незначним, і хотіло б, щоб цей вплив суттєво збільшився. У кризових умовах меншою стала питома вага населення, яке покладається у вирішенні своїх проблем на органи державної влади та місцевого самоврядування [10]. Тому важливим для соціальної політики держави є подолання наслідків економічної кризи з метою підтримання соціальної стабільності та безпеки нації.

Модернізація соціальної сфери і спроби її реформування показали, що задля вирішення проблеми зниження схильності населення до соціальних ризиків необхідно

встановити тісний взаємозв'язок між органами державної влади, представниками бізнесу або підприємств та профспілок чи органів місцевого самоврядування як представників інтересів певних громадян. Трансформаційні процеси та управлінські рішення справляють серйозний вплив на суспільство за допомогою певних механізмів. Але необхідно мати чітке уявлення про те, за допомогою яких засобів ці процеси, рішення і вимоги впливають на соціальну поведінку суспільства в цілому та особистості зокрема. Вибір певного механізму, методу чи інструменту управлінського впливу формується під дією соціальних чинників економічного, політичного, морального характеру та потреб суспільства і необхідністю їх задоволення. У своїй сукупності ці чинники та потреби утворюють конкретне соціальне середовище, в якому державне управління виступає саме тим феноменом, котрий узгоджує дії з метою одержання людиною бажаного результату діяльності. Саме ці дії є причиною виникнення та необхідності ефективного соціального механізму.

Фахівець у галузі державного управління Г. Атаманчук трактує дефініцію соціального механізму як сукупність і логічний взаємозв'язок соціальних елементів, за допомогою яких суб'єкт державного управління виявляє потреби, інтереси й цілі суспільства в керуючих впливах, закріплює їх у своїх управлінських рішеннях та діях і практично впроваджує їх у життя, спираючись на державну владу [1]. Соціальний механізм виникає як необхідна ланка, що виступає в ролі єдиної ланки між усіма акторами соціальної політики і забезпечує трипаратизм суспільства. Соціальний механізм є важливим засобом управління і перетворення суспільних відносин, він виконує функцію узгодження загальнодержавних інтересів та задоволення потреб людини, створює умови для самореалізації особистості в суспільстві. Особливість соціального механізму полягає в тому, що завдяки його впровадженню в усіх сферах управлінської діяльності можливе вирішення цілого спектра соціальних проблем і задоволення потреб суспільства, що викликають у різних сферах соціально-економічних відносин. Соціальний механізм фактично є певною системою соціальних процесів, які знаходяться у взаємозв'язку і взаємозалежності та забезпечують функціонування соціальної системи суспільства в цілому. Прийняття управлінських рішень без урахування соціального механізму робить державне управління формальним і безрезультатним.

IV. Висновки

Виходячи з підсумку викладених вище міркувань, пропонуємо розглядати соціальне почуття як інтегрований суб'єктивний по-

казник ефективності соціальної політики, оскільки його формування зумовлюється поєднанням впливу об'єктивних чинників життєдіяльності населення та особливостей суб'єктивного світосприйняття, тобто соціальне самопочуття виступає результатом, який є відображенням взаємозв'язку таких показників, як реальний рівень життя, світоглядно-ціннісні орієнтири людини та її особистий статус і місце в суспільній ієрархії, що співвідноситься з цілями людського розвитку. Впровадження соціального механізму як інструменту впливу держави на фактори, які формують соціальне самопочуття з метою його покращення, а саме: підвищення рівня соціальної захищеності населення, більш справедливий розподіл доходу та ресурсів, збалансованість соціальних витрат, можливість здійснювати свій вибір у всіх сферах життєдіяльності, – дасть змогу покращити життєвий рівень населення в цілому та його соціальну, економічну і громадську активність та соціальне почуття зокрема.

Формування та реалізація ефективної державної політики неможливі, якщо не зважати на соціальне самопочуття населення, яке визначає рівень його соціальної захищеності, пріоритетні потреби суспільства загалом, а також урахування індивідуальних потреб людей. За допомогою системного моніторингу цього феномену можна виявити рівень довіри громадян до влади. Враховуючи вплив соціального самопочуття на соціальний механізм управління суспільним розвитком, потрібно визначити відповідні соціальні чинники, що впливають на виконання управлінських рішень, встановлюють зв'язок між особою і державними органами влади, створюють певну модель соціальної поведінки громадянина як активного учасника соціальної системи, дають змогу досліджувати сукупну дію усіх цих соціально значущих факторів, їх взаємозв'язок і взаємозалежність.

Соціальний механізм державного управління ризиками в суспільстві за допомогою вивчення соціального самопочуття знаходить похибки в управлінських рішеннях, що дає можливість впровадити конструктивний діалог на всіх рівнях державної влади як високоорганізованої соціальної системи. Показником ефективності дії соціального механізму є своєчасне виявлення соціальних загроз і небезпек у суспільстві, підвищення рівня життя та економічного добробуту населення, реформування системи соціального захисту відповідно до норм європейських соціальних стандартів, зростан-

ня довіри громадян до державних органів управління.

Література

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : курс лекций / Г.В. Атаманчук. – М. : ОМЕГА-Л, 2004. – 301 с.
2. Вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів 31 жовтня 2010 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.cvk.gov.ua/vm_2010.
3. Кравченко Т.В. Досвід європейських держав у системі захисту населення від впливу соціальних ризиків / Т.В. Кравченко // Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матер. 7-ї регіонал. наук.-практ. конф. (14 травня 2010 р., м. Дніпропетровськ) / [за заг. ред. Л.Л. Прокопенка]. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010. – С. 179–181.
4. Общая психология : энциклопедический словарь : в 6 т. / [под ред. А.В. Петровского]. – Речь : ПЕРСЕ, 2005. (Серия: Психологический лексикон).
5. Психология и психоанализ рекламы. Личностно-ориентированный подход : учеб. пособ. для фак-тов психологии, социологии, экономики и журналистики / [ред.-сост. Д.Я. Райгородский]. – Самара : БАХРАХ-М, 2001.
6. Рівень життя населення України / [за ред. Л.М. Черенько] ; НАН України, Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України. – К. : Консультант, 2006. – 428 с.
7. Соціологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [за ред. В.Г. Городяненка]. – К. : Академія, 2002. – 560 с.
8. Склярчук А.В. Соціальне самопочуття як чинник політичної поведінки особистості: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.05 / А.В. Склярчук. – К., 2007. – 20 с.
9. Соціальне самопочуття населення України в контексті державної гуманітарної політики : навч.-метод. посіб. / [авт. кол.: В.П. Трощинський, В.А. Скуратівський, П.К. Ситнік та ін.]. – К. : НАДУ, 2009. – 36 с.
10. Цілі розвитку тисячоліття. Україна – 2010 : національна доповідь. – К. : МЕУ, 2010. – 107 с.
11. Щербата Г.М. Соціальне самопочуття як інтегральний показник соціальної захищеності / Г.М. Щербата // Вісник міжнародного слов'янського інституту. – 2007. – № 2. – Т. 10. – С. 17–20.

Кравченко Т.В. Соціальний механізм державного управління ризиками в суспільстві

Анотація. У статті доведено, що показником ефективності дії соціального механізму є своєчасне виявлення соціальних загроз і небезпек у суспільстві, підвищення рівня життя та економічного добробуту населення. Висвітлено питання залежності соціального самопо-

чуття населення від рівня зменшення схильності до соціальних ризиків та ефективності державної політики. Досліджено історіографію феномену соціального самопочуття та його впливу на систему трипаратизму в суспільстві. Обґрунтовано необхідність підвищення ефективності соціального механізму з метою вдосконалення державного управління соціальною сферою.

Ключові слова: соціальний механізм, соціальні ризики, соціальне самопочуття, державна соціальна політика, рівень життя, соціальна безпека, соціальне партнерство, трипаратизм.

Кравченко Т.В. Социальный механизм государственного управления рисками в обществе

Аннотация. В статье доказано, что показателем эффективности социального механизма является своевременное выявление социальных угроз и опасностей в обществе, повышение уровня жизни и экономического благополучия населения. Освещен вопрос зависимости социального самочувствия населения от уровня уменьшения склонности к социальным рискам и эффективности государственной политики. Исследована историография феномена социального самочувствия и его влияния на систему трипаратизма в обществе. Обоснована необходимость повышения эффективности социального механизма с целью совершенствования государственного управления социальной сферой.

Ключевые слова: социальный механизм, социальные риски, социальное самочувствие, государственная социальная политика, уровень жизни, социальная безопасность, социальное партнерство, трипаратизм.

Kravchenko T. Social mechanism in state administration of risks in the society

Annotation. The article deals with the idea that the performance of the social mechanism is the timely detection of threats and social risks in society, improve living standards and economic welfare. The issues of social well-being of the population, depending, on the level of susceptibility reduction and social risks and effectiveness of public policy are analysed. Historiography of the phenomenon of social health and its impact on the system of triparatyzm in society is studied. The necessity of implementation of social mechanisms in social sphere government is improved.

Key words: social mechanism, social risks, social health, public social policy, living standards, social security, social partnership, triparatyzm.